



Förpackningen "Åsbergets gårdsmjöeri" vann ett delat förstapris i tävlingen Packaging Mid Sweden Award 2010. I juryns motivering heter det bland annat att bidra är ett exempel på hur ett litet företag kan lyfta sitt varumärke genom en innovativ förpackningsdesign.

Innovativa förpackningar i fokus på Paper Makers Night

Årets andra upplaga av Paper Makers Night, som hölls i slutet av september, hade temat "Innovation i möjligheternas region". Och innovativa idéer rådde det verkligen ingen brist på när Sundsvallsregionens skogs- och förpackningsindustri strålade samman på Sundsvalls stadshotell till konferens. Paper Makers Night kulminerade med en prisutdelning där vinnarna, Jaan Selg och Lisa Mörtberg, fick varsitt hederspris för innovativa matförpackningar.

TEXT: SIMON MATTHIS

Arrangörerna bakom Paper Makers Night – SSG, Åkroken Fibre Network och FSCN vill göra Sundsvall till centrum för forskning inom innovativa förpackningslösningar.

Ett innovationskluster

I likhet med Karlstad och Värmland, som via klustret The Paper Province vill positionera sig som ett centrum för massa-, pappers- och förpackningsindustrin, finns i Sundsvall ett rivaliserande innovationskluster, Packaging Mid Swedens, vars ambition är att bli det naturliga centrumet för forskning inom fibermaterial och innovativa förpackningsdesigner. Klustret fokuserar på, som det heter, "framtidens kommunikativa, användarvänliga och funk-

tionella förpackningar". Forskningen bedrivs i nära samarbete med Mittuniversitetet.

Kommunicerande förpackningar

De flesta är väl vid det här laget överens om att tryckpapper inte är någon framtidsprodukt. I morgondagens pappers- och massabruk – eller biorafinaderier kanske man hellre ska säga – kommer pappersmassan vara ett biflöde bland andra. Det förutspår Robert Nordin, projektledare på Packaging Mid Sweden, och fortsätter sitt resonemang:

– Andra material man kan utvinna ur cellulosan är läkemedel, till exempel cancermediciner, och metaller. Men tekniken är inte riktigt mogen än.

Robert Nordin pekar på att man redan idag ut-

vinner viskos ur cellulosa från Domsjö Fabriker. Viskosen exporteras sedan till Kina där den ingår som beståndsdel i tyger och textilier.

Inom förpackningsforskning finns ännu mer framtidsorienterade forskningsaktiviteter som låter som rena "rocket science".

– Genom att trycka elektronik på förpackningar och ge bläcket olika egenskaper skulle man kunna få det att kommunicera digitalt, säger Robert Nordin.

Sensorer och antenner på förpackningar i form av RFID-taggar har öppnat för oanade kommunikationsmöjligheter – dörren har redan ställts på glänt till ett slags "sakernas internet" enligt vissa profetior. →



Innovativt så det förslår. Ett av de tre "benen" i Packaging Mid Swedens logotyp står för Elektronik, närmare bestämt tryckt elektronik på förpackningar. Det handlar om framtida möjligheter att kommunicera digitalt med förpackningar.

→ **Fler drivkrafter**

Via RFID-taggar, som idag är alldeles för dyra för att fästa på exempelvis mjölkpaket, skulle man med olika mobila tekniker och högtalare kunna kommunicera med förpackningar och vice versa. Bara fantasin sätter gränser för vad den tekniken

skulle kunna användas till. Trots att det här snarast måste betecknas som "övermorgondagens" teknik, är det inte desto mindre ett av Packaging Mid Swedens tre fokusområden och representerar en av deras logotyps tre sidor. Det handlar om tryckt elektronik och sensorer på förpackningar. De an-

dra två "benen" är materialteknik, som till exempel kan handla om hur man kan utvinna kemikalier ur trä, och design.

Innovativa förpackningslösningar behöver inte alltid vara de tekniskt mest sofistikerade:

– Det finns många olika drivkrafter, till exempel en åldrande befolkning som ställer krav på att förpackningar ska vara lätta att öppna och återförsluta, säger Robert Nordin.

Som ett tecken på vikten man lägger vid funktionella förpackningar som även personer med begränsad rörelseförmåga klarar av att hantera, sponsras Packaging Mid Sweden Award av Reumatikerförbundet. De andra sponsorerna är SCA Packaging, Iggesund och Mittuniversitetet, alla med verksamhet i Sundsvall med omnejd.

Juryns motiveringar

När juryn till Packaging Mid Sweden Award bedömt de olika bidragen har de fokuserat på relevansen av vilket förpackningsproblem bidraget avser att lösa och hur bidraget löser problemet. Bidraget ska också ha gjort en betydande förbättring av ett förpackningskoncept eller en design, med fokus på funktionalitet, hanterbarhet eller kommunikation. Stor vikt läggs också vid förpackningslogistikasppekter och förmågan till logistiskt tänkande, det vill säga hur pass medvetna bidragen är om hur en framtagna design eller ett förpackningskoncept kommer

Vi utvecklar Skogsindustrin

Inom ÅF har vi i över ett hundra år varit, och förvisso fortfarande är, den mest framstående teknikkonsulten inom Svensk Skogsindustri. Vi arbetar ständigt med målet att föreslå hållbara och långsiktiga lösningar. Detta för att våra kunder ska kunna bibehålla sina konkurrensmässiga och världsledande positioner på den tuffa världsmarknaden.

Våra mycket kompetenta medarbetare besitter en stor kunskapsbank som förenar och balanserar nytänkande med erfarenhet. Vill du också ta del av ÅFs hållbara tekniklösningar? Kontakta oss – vi berättar gärna mer.



www.afconsult.com

Innovation by experience



att fungera i hela dess tilltänkta värdekedja.

I år kunde juryn inte enas om vem som skulle få första priset eftersom inget bidrag uppfyllde alla kriterier. Då fick två personer var sitt hederspris i stället, 4000 kronor och resa till Sundsvall och gratis deltagande på konferensen Fibre Future Conference. De två var Lisa Mörtberg från Mittuniversitetet med bidraget "Åsbergets Gårdsmejeri" och Jaan Selg från Designhögskolan i Umeå med bidraget "Säkrare matleveranser för World Food Programme".

I juryns motivering till Lisa Mörtbergs bidrag framhålls att det är lätt att känna igen och att dess grafiska design "anpassats till identifierade målgruppen". Det sägs också vara exempel på hur ett litet företag kan lyfta sitt varumärke genom förpackningsdesignen. Den andra pristagaren, Jaan Selg, har tagit fram en ny förpackningsdesign som underlättar för räddningspersonal att bära säckar med mat vid räddningsinsatser för FN-programmet World Food Program. Bidraget får juryns beröm för att det dels är angeläget, dels "redovisar ett väl genomfört designarbete som också innefattar produktionsaspekter". Även ett studentpris delades ut på 10 000 kronor, alltså mer än de två hederspriserna tillsammans. Det förärades Pekka Pölki (Lahti Institute of Design) och Jaakko Kalsi (Aalto University) från Finland för en ny snabbmatsförpackning kallad "Peel Eat". I juryns motivering kan man bland annat läsa: "Bidraget avser att skapa en



Arbetet inom Åkroken Science Park och Packaging Mid Sweden bedrivs i nära samarbete med Mitthögskolan och fokusera på innovativa lösningar.

Studentpriset, som i år faktiskt var det största räknat till prissumman, gick till en snabbmatsförpackning. I juryns motivering kan man läsa: "Bidraget avser att skapa en ny snabbmatsupplevelse där förpackningsöppnandet blir en integrerad del av själva ätandet."



→ ny snabbmatsupplevelse där förpackningsöppnandet blir en integrerad del av själva ätandet. Detta är en lösning som har potential att underlätta ätande av snabbmat, vilket är ett starkt växande segment i dagens samhälle. Bidraget presenterar en genomrönt helhet och redovisar förutom förpackningsdesign även hur produktion och logistik är tänkt att fungera.”

Från idé till prototyp

Robert Nordin berättar att det ofta kan vara svårt för forskare och andra innovatörer att omsätta sin geniala förpackningsidé till färdig prototyp. Att nöja sig med att ta fram prototypen i datorn via avancerade 3D-CAD-program är möjligen tillräckligt för en arkitekt, men när det gäller förpackningar vill man också känna hur de ligger i handen, hur det känns när man öppnar och stänger dem.

– Man vill kanske också testa hur nya material återger färger i fråga om glans, tillägger Robert Nordin.

Att ta fram prototyper är ett viktigt steg för att fånga intresset hos potentiella intressenter för en ny produktidé.

– Men det är en seg process att ta fram prototyper och nu vill vi hjälpa innovatörer att speeda upp den, säger han.

I höst sjösattes därför projektet Packaging Mid Sweden Design & Prototyping Platform som går ut på att på ett snabbt, effektivt och ordnat sätt ta fram prototyper av förpackningskoncept som ut-



Från vänster: Elin Li, Packaging Mid Sweden. Pekka Pölki, Lahti Institute of Design. Jaan Selg, Designhögskolan i Umeå. Lisa Mörtberg, Mittuniversitetet i Sundsvall. Kaarlo Niskanen, Mittuniversitetet. Prisutdelare Magnus Viström, Packaging Mid Sweden. FOTO: BO FERNSTRÖM



Fr. v. Jaan Selg, Lisa Mörtberg och Pekka Pölki. Det andra hederspriset gick till en förpackningsdesign som underlättar för räddningspersonal att bära säckar med mat vid räddningsinsatser. FOTO: BO FERNSTRÖM

DE SATT I JURYN TILL PACKAGING MID SWEDEN AWARD 2010:

- Lars Malmbo**, Företagsutvecklare, Projektledare Innovation (Almi)
- Gunilla Jönsson**, Professor Förpackningslogistik (Lunds Tekniska Högskola)
- Magnus Viström**, Utvecklingsledare Packaging Mid Sweden (Åkroken Science Park)
- Greta Thorén**, Stryrseledamot (Reumatikerförbundet)
- Niclas Strand**, Produktutvecklingschef (SCA Packaging Sweden)
- Niklas Fagerholm**, Universitetslektor Grafisk Design (Mittuniversitetet)
- Per Gradin**, Professor Hållfasthetslära (Mittuniversitetet)
- Jonas Adler**, Applikationsspecialist (Iggesund Paperboard)
- Lena Lorentzen**, Professor Industridesign (Mittuniversitetet)

KORTA FAKTA OM ÅKROKEN SCIENCE PARK

Åkroken Science Park är en ideell förening vars ändamål är att skapa en stark arena för forskning, utveckling och tillväxt i Sundsvallsregionen. Bland medlemsföretagen och organisationerna märks Sundsvalls kommun, Ånge kommun, Almi Företagspartner Mitt, Norrlandsfonden, SCA, Mittuniversitetet och Länsstyrelsen i Västernorrlands län. Delar av föreningens verksamhet stöds av EU. Föreningen har sitt huvudkontor på Storgatan i Sundsvall.

Åkroken Science Park styrs ytterst av medlemmarnas visioner, behov och prioriteringar. Den ideella föreningen äger företaget Åkroken Science Park AB, där det operativa arbetet sker.

Företagets målsättning är att bygga broar mellan näringsliv och näringsliv och universitet, aktivt stötta nyföretagande samt aktivt marknadsföra den samlade kompetensen medlemmarna besitter.

→ vecklats bland företag, akademi, entreprenörer och andra kreatörer.

Treårigt projekt

Projektet genomförs tillsammans med Mittuniversitetet och Packaging Mid Swedens medlemsföretag.

– Medlemsföretagens maskiner, skär- och laserutrustningar till exempel, är ofta lågt belagda och skulle kunna utnyttjas av innovatörer, säger Robert Nordin.

Det treåriga projektet har en budget på 5,8 miljoner och pengarna kommer från Sundsvalls kommun, Länsstyrelsen, Mittuniversitetet och EU-Mål 2-fonden.

Förhoppningen är att prototypplattformen ska skapa förutsättningar för tillväxt och affärsutveckling.

– Vi vet att det finns 5-10 idéer i kö, som vi bedömer som tillräckligt intressanta men som inte har kunnat utvecklas till prototyper på grund av resursbrist, säger Robert Nordin.

Sparven på bruket

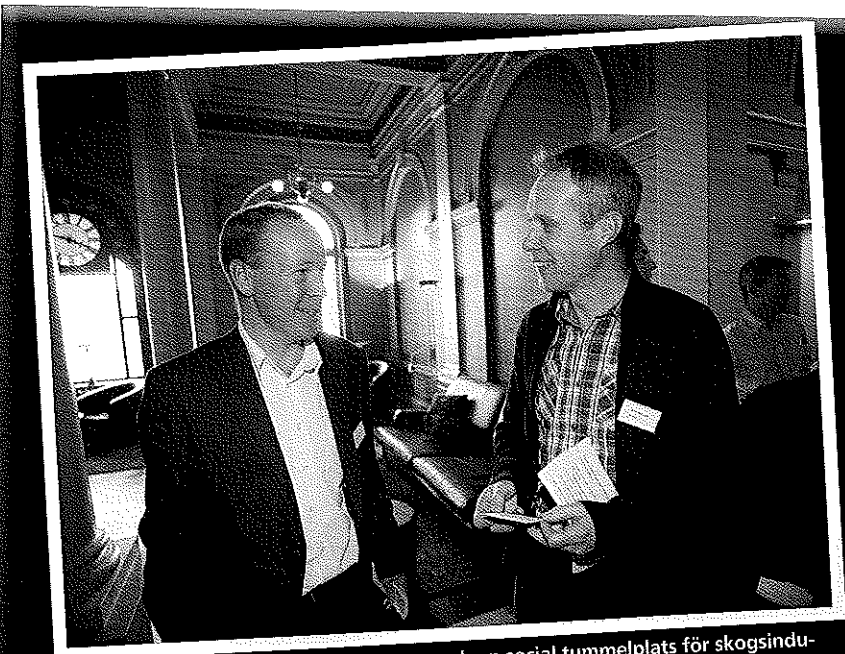
Paper Makers Night handlade om mycket annat än förpackningar, men forskningstemat löpte som en röd tråd genom evenemanget. Bland annat liknades forskning och utveckling vid en liten sparv på bruket, en liknelse som flera talare tyckte fann träffande och återkom till. Den originella metaforen om den lilla sparven som håller noshörningens nos ren handlar om att släppa in innovativ forskning på fabriksområdet.

Flera talare uppehöll sig också kring vilken betydelse den allmänna synen på skogsindustrin och pappers- och massaindustrin har för utmaningen att attrahera ny arbetskraft till branschen.

– Jag tror att vi måste förändra innehållet i arbetet, så att det blir fler spännande utmaningar och utvecklingsmöjligheter, sade Märten Ericsson, ansvarig för kompetensförsörjning på Skogsindustrierna som talade på temat: Är skogsindustrin en attraktiv bransch?

Ett annat tema under kvällen var effektiva inköpsstrategier.

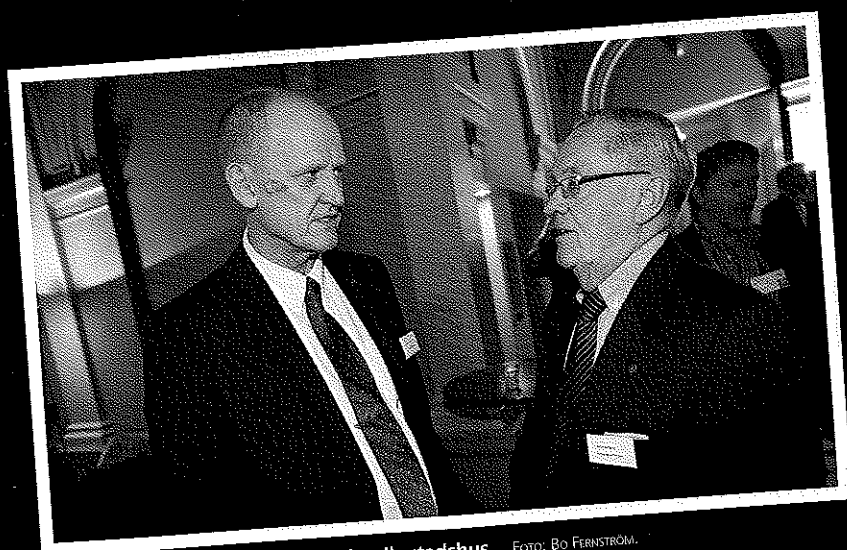
– Vi måste sänka våra inköpskostnader, sade Jonas Bergström, vd för SSG Standard Solution Group, som talade på temat "Kollektiv intelligens i ett unikt innovationssystem" och berättade att fler och fler börjat tillämpa strategiska inköp, däribland Holmen, för att sänka sina kostnader. I Holmens fall har det gått till så att inköpsområdets kategoriserats i ett 20-tal varugrupper. Sedan utvecklar varje varugrupp sin strategi gentemot sina leverantörer, allt för att få så bra priser som möjligt från leverantörerna. ♦



Papermakers Night är både en konferens och en social tummelplats för skogsindustrin. FOTO: BO FERNSTRÖM.



Susanne Sahlin från Länsstyrelsen med väninna i vimlet på Sundsvalls stadshus där Paper Makers Night hölls. FOTO: BO FERNSTRÖM.



Mitt i vimlet och minglet på Sundsvalls stadshus... FOTO: BO FERNSTRÖM.



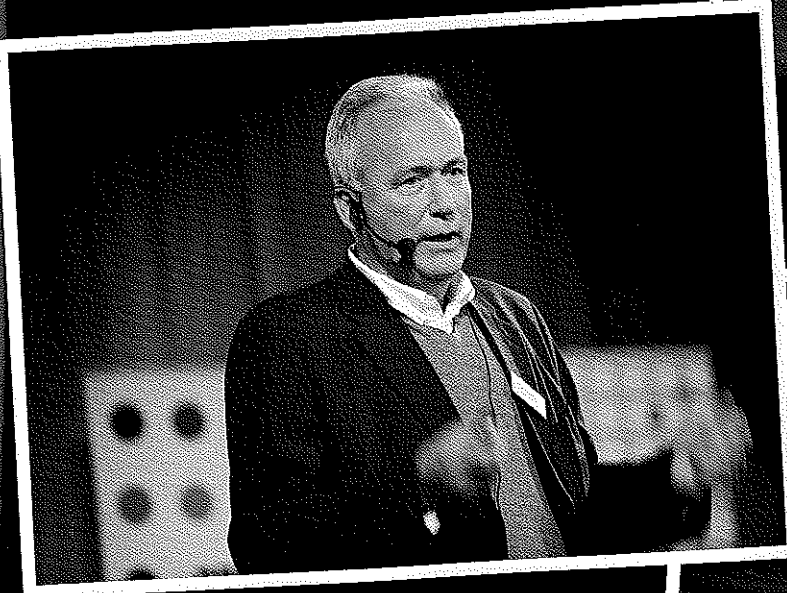
Lars Martinson, koncernchef på Martinson Group AB, berättade om trävaruindustrins nya utmaningar. Foto: Bo Fernström.



Ulf Larsson, vd för SCA Forest Products AB. Foto: Bo Fernström.



Det bjöds på många tillfällen för spontana möten vad kvällen led. Foto: Bo Fernström.



Bengt Sandström, VD för Design i Västerlänorrland talade om design som en viktig del i innovationsprocessen. Foto: Bo Fernström.



En paneldiskussion med de tidigare talarna avrundade Paper Makers Night. Foto: Bo Fernström.